

Magazine voor musici en acteurs

In dit nummer (september 2012)

Nieuw thuiskopiestel per 1 januari 2013

Tweede Kamer-verkiezingen

**Vergadering
van Aangeslotenen**

**Lang verwacht: Wetsvoorstel
auteurscontractenrecht**

**Winnaars Gouden
Notekraker 2012**

Interview Vanessa Henneman

inhoud

‘Acteurs moeten zich goed laten informeren’	5
Nieuw wetsvoorstel duurverlenging naburige rechten muziek	10
Tweede Kamer-verkiezingen	12
Collectief beheer en multi-territoriale licenties	18
De jaarlijkse Vergadering van Aangeslotenen	20
Het wetsvoorstel auteurscontractenrecht	24
Winnaars Gouden Notekraker 2012	30

colofon

NORMA - naburige rechten musici en acteurs

Louise Wentstraat 186

1018 MS Amsterdam

Postbus 2995

1000 CZ Amsterdam

T 020 - 627 27 98

E info@stichtingnorma.nl

www.stichtingnorma.nl

Redactie

Wisso Wissing (hoofdredacteur)

Betty Harsveld (eindredacteur)

Maaïke Boomstra, Marjan Feiken,

Olga Meijer

Met medewerking van

Marco Caspers, Joey Cramer

Vormgeving

Robert Swart

Druk

Boeijinga, Apeldoorn

Omslag: Vanessa Henneman (beeld: Minke Faber)

Voorwoord

Er is weer veel gebeurd sinds het vorige NORMA Nieuws op uw mat viel: NORMA gaat in cassatie tegen de uitspraak in de zaak tegen de kabelmaatschappijen en het wetsvoorstel auteurscontractenrecht is door de regering naar de Tweede Kamer gezonden. De discussie hierover en de daarmee gepaard gaande lobby zal naar verwachting eind dit jaar plaatsvinden. Maar er staat nog veel meer te gebeuren in de komende periode: Staatssecretaris Teeven heeft met ingang van 1 januari 2013 een nieuw thuiskopiéstelsel aangekondigd. Daarnaast begint NORMA een dezer dagen de procedure tegen de Staat om de schade, die onze aangeslotenen hebben geleden door de bevrozing van het thuiskopiéstelsel, vast te stellen.

Over bovenstaande onderwerpen wordt u uitgebreid geïnformeerd in dit nummer van NORMA Nieuws. Verder is tijdens een bijeenkomst op 29 juni jl. formeel de Federatie Auteursrechtbelangen, de nieuwe koepelorganisatie voor auteursrecht en naburig recht, opgericht. Deze Federatie zal de plaats innemen van Stichting Auteursrechtbelangen (Starbel). Bij de Federatie zijn drie organisaties aangesloten: Platform Makers, Platform Creatieve Media Industrie en de brancheorganisatie van cbo's, VOICE. Een paar weken eerder is de nieuwe voorzitter van VOICE, Job Cohen, benoemd. Wij zijn erg blij dat we hem bereid hebben gevonden deze klus op zich te nemen.

De Federatie Auteursrechtbelangen heeft een bestuur van negen leden plus een onafhankelijk voorzitter. Elk van de drie platforms levert drie bestuursleden. Op 29 juni is kunsteconoom Pim van Klink benoemd tot voorzitter.

Na afloop van de genoemde vergadering van 29 juni is afscheid genomen van Aad Kosto, die sinds de oprichting van VOICE in 2008 voorzitter is geweest. Het is Kosto's verdienste dat VOICE op de kaart is gezet en veel goodwill heeft gekweekt. Kosto was ten tijde van de behandeling Wet op de naburige rechten in 1993, staatssecretaris van Justitie. Na zijn periode als lid van de Raad van State is Kosto voorzitter van VOICE geworden. Een voorzitterschap dat hij combineerde met het voorzitterschap van Starbel.

In die hoedanigheid was hij opvolger van Rob Stuyt. Stuyt was sinds de oprichting in 1984 voorzitter geweest van Stichting Auteursrechtbelangen. Beiden werden op de bijeenkomst van 29 juni nog eens in het zonnetje gezet en heb ik bij die gelegenheid persoonlijk met beide heren gesproken en hen bedankt voor hun enorme inzet.

Het is tragisch dat ons enkele weken later het nieuws bereikte dat Rob Stuyt op 25 juli na een kort ziekbed is overleden. Rob Stuyt is van grote betekenis geweest voor de muziekindustrie en het auteursrecht, zowel in Nederland als wereldwijd. Vanuit zijn directiefuncties bij Polygram – waar hij van 1959 tot 1994 werkzaam was – vervulde hij diverse functies bij zowel de internationale branchevereniging IFPI als bij NVPI. Bij de viering van 50 jaar Conventie van Rome in 2011, heb ik in NORMA Nieuws nog uitgebreid stilgestaan bij de totstandkoming van de Nederlandse Wet op de naburige rechten. In die tijd was er een verbond tussen de industrie en de uitvoerende kunstenaars. Rob begreep als geen ander dat er samengewerkt moet worden om je doel te bereiken.

Laten we ons daardoor laten inspireren en deze instelling positief gebruiken. Het wetsvoorstel auteurscontractenrecht roept op verschillende onderdelen nog vele vragen op en is op een aantal punten weinig effectief. De grote vraag is of de positie van de uitvoerende kunstenaars er wel door zal verbeteren. Daarom ligt het voor de hand dat makers en uitvoerende kunstenaars er samen met producenten uitkomen en zelf met verduidelijking van het wetsvoorstel komen. Dat zou een win-win situatie voor allen kunnen opleveren.

Amsterdam, september 2012

Wisso Wissing, Directeur NORMA

Het Henneman Agency Team

‘Acteurs moeten zich goed laten informeren’

Het begon allemaal met haar verliefdheid op een acteur. Inmiddels behartigt Vanessa Henneman al 17 jaar de belangen van acteurs en andere makers; sinds 2005 in het door haar opgerichte Henneman Agency. NORMA stelde een aantal vragen aan een agent met hart voor de zaak.

Tekst: Olga Meijer Beeld: Minke Faber

Hoe ben je er indertijd toe gekomen om een agentschap te beginnen?

Heel simpel gesteld: ik werd verliefd op een acteur en ging zijn onderhandelingen voor hem voeren. Zo ben ik erin gerold. Toen er een baan vrij kwam bij agentschap Features Creative Management, vertegenwoordigde ik inmiddels al meerdere acteurs. Die heb ik meegenomen toen ik bij Features ging werken. Na bijna tien jaar bij Features vond ik het tijd om voor mezelf te beginnen, het past namelijk beter bij mij om echt zelfstandig te ondernemen. Op 1 april 2005 heb ik Henneman Agency opgericht.

Mijn opleidingsverloop was echter wat minder simpel. Na een propedeusejaar rechten besloot ik de toneelschool in Londen te volgen. Hoewel ik na een jaar wist dat die opleiding niets voor mij was, was het zeer waardevol omdat ik er leerde hoe kwetsbaar het beroep van acteur is. Het heeft mij acteurs leren begrijpen en groot respect voor deze

groep bijgebracht. Uiteindelijk ben ik aan de Filmacademy in Londen afgestudeerd als scenarist en regisseur. Als regisseur miste ik de focus die ik bij veel andere regisseurs wel zag: ik vind meerdere dingen leuk om te doen. Enige jaren later heb ik dan ook mijn rechtenstudie weer opgepakt. In de anderhalf jaar tussen mijn vertrek bij Features en de oprichting van mijn eigen onderneming heb ik nog de advocatuur uitgeprobeerd, maar toen werd het duidelijk: ik ben gewoon echt een agent.

Hoe zou je de kernwerkzaamheden van Henneman Agency omschrijven?

Henneman Agency vertegenwoordigt acteurs, scenaristen, regisseurs en componisten, waarbij de verhouding ongeveer 50% acteurs en 50% overige makers is. Uiteraard voeren wij voor hen in beginsel managementwerkzaamheden uit: het in behandeling nemen van aanvragen, vervolgens on-

derhandelen en uiteindelijk factureren. Henneman Agency vraagt daarvoor een commissie van 10% voor makers (scenaristen en regisseurs) en 15% voor acteurs. De werkzaamheden voor acteurs kosten in de praktijk namelijk meer tijd, met name vanwege het afhandelen van pers en publiciteit. Als uitgangspunt geldt echter dat een agent meerwaarde moet hebben en niet alleen de onderhandelingen voert. Een agent moet echt iets te bieden hebben. Daarom zijn wij als agentschap ook betrokken bij het ontwikkelen van projecten waarbij we in een vroeg stadium, voordat een project bij een producent of castingbureau terechtkomt, de juiste makers en acteurs samenbrengen en gezamenlijk een creatief plan ontwikkelen. Dat is ook mijn streven: met de honderd talenten die wij vertegenwoordigen de mooiste films, toneelstukken en series maken. We gaan dan bijvoorbeeld met een schrijver met een mooi plan aan tafel zitten, bekijken welke re-

gisseur en hoofdcast daarbij hoort en welke minder bekende acteurs we daarin kunnen betrekken. Soms kun je juist daarmee iemand die net van de toneelschool komt heel mooi introduceren. Daarnaast kan een agent door ervaring ook goed inschatten welke combinaties het beste werken, welke producent bijvoorbeeld bij een bepaalde regisseur past.

Die ontwikkelingsfase is voor reguliere producenten precair, het kost hen in beginsel alleen maar tijd en geld en het is onzeker of de film of het stuk uiteindelijk doorgaat.

Daarom is hier een rol voor agenten weggelegd, waarbij de producenten het 'pakket' bij een agent kunnen inkopen. Op dit moment werken wij op deze wijze heel prettig samen met een aantal producenten en zijn er al een aantal projecten tot stand gekomen.

Henneman Agency vertegenwoordigt verschillende groepen: acteurs, regisseurs, scenaristen en componisten. Ervaar je een wezenlijk verschil tussen deze groepen wat de (rechts- en/of onderhandelings)positie betreft?

Voor alle groepen gelden natuurlijk dezelfde algemene knelpunten in de onderhandelingen: de bepalingen over honoraria en betaling, over het meerwerk en bepalingen over collectief beheerde rechten.

Het belangrijkste verschil in de onderhandelingen voor enerzijds makers en anderzijds acteurs, is dat je bij makers veel eerder in het productieproces onderhandelt, dus met de producent zelf. Op het moment dat je onderhandelt voor een acteur, is het project in de regel al gefinancierd en onderhandel je vaak met de uitvoerend producent en soms zelfs met de productie leider. Dat brengt de acteur ook gelijk in de meest lastige onderhandelingspositie, waarbij hij vaak als sluit-

post op de begroting wordt gezien. Inhoudelijk draaien de onderhandelingen voor regisseurs vaak om de *fee* en het aantal draaidagen waarbinnen hij de film moet/kan maken, terwijl bij schrijvers de 'afgeleide' rechten, zoals verfilmingsrechten, *remake* en boekrechten, het belangrijkste onderwerp zijn.

Bij acteurs probeert een agent de secundaire arbeidsvoorwaarden zo goed mogelijk uit te onderhandelen. Dat jaar op de toneelschool heeft me bewust gemaakt van het feit dat goed voor acteurs moet worden gezorgd tijdens het draaien of spelen. Zo is de privacy van een acteur op een filmset van groot belang voor zijn uiteindelijke acteer-

prestatie. Daarnaast moet voor een acteur duidelijk zijn wat er op promotioneel vlak van hem wordt verwacht en moet hij daar ook voor worden beloond. Daarom probeer ik vaak, bij bekende acteurs, met de producent overeen te komen dat de acteur meedeelt in de opbrengsten, in die zin dat de acteur bijvoorbeeld een bonus ontvangt bij een x-aantal bezoekers of kijkers. Dat prikkelt de acteur ook om mee te werken aan publiciteit voor een film, die vaak plaatsvindt als de acteur al lang weer met een ander project bezig is. Daarnaast geeft zo'n regeling ook uitdrukking aan het mijn inziens gedeelde risico van zowel producent als acteur bij een productie. Vaak zeggen producenten

Zorg dat de pret niet verdwijnt

dat zij al het risico dragen, waarbij ze voorbijgaan aan het feit dat voor een acteur het succes van een productie bepalend is voor het verloop van zijn verdere carrière.

Het wetsvoorstel Auteurscontractenrecht, zoals onlangs is ingediend bij de Tweede Kamer, beoogt de auteur een betere bescherming te bieden. Onderschrijf jij die doelstelling?

Sterker nog, ik heb zelfs meegewerkt aan het rapport van het IVIR (*het Instituut voor Informatierecht verbonden aan de UvA* – red.), dat ten grondslag lag aan het wetsvoorstel. Als praktijkdeskundige werd mij verzocht om een verslag te schrijven over de werking van de huidige Auteurswet voor acteurs in de praktijk. Doordat ik al in de branche werkzaam was, had ik veel kennis op dit gebied en wist ik dat bijvoorbeeld de billijke vergoeding altijd neerkomt op een afkoop. Inder tijd heeft het IVIR gestreden voor de bestsellersclausule, de terugval van rechten en de onredelijke bedingen, onderwerpen die nu inderdaad zijn opgenomen in het wetsvoorstel. Ik ben alleen nogal sceptisch over de uiteindelijke uitwerking van het wetsvoorstel in de praktijk. Er is immers niet méér geld beschikbaar, terwijl het wetsvoorstel wel meer aanspraken van auteurs en uitvoeren de kunstenaars introduceert.

Aan de andere kant geeft het wetsvoorstel wel een goed signaal. Het onderstreept immers het belang van de maker, terwijl in Nederland nog wel eens met *dédain* over de maker en over kunstenaars in het algemeen wordt gesproken. Daarnaast vergemakkelijkt

het wetsvoorstel het werk van een agent, die nu in de onderhandelingen kan verwijzen naar het standpunt van de wetgever.

Heb je, als agent, veel met NORMA te maken en wat is de meerwaarde van het collectief beheer voor een acteur en/of zijn agent?

Op dit moment zijn de contractsclausules met betrekking tot de collectief beheerde rechten, dus ook die van NORMA, het belangrijkste strijdpunt in de onderhandelingen voor onze cliënten. Er is sprake van een patstelling. Waar ik altijd heel fel op ben is de vrijwaring die producenten nu verlangen, die bepaalt dat de acteur, regisseur of schrijver de producent vrijwaart voor de claims van cbo's. Dat kan niet, daarmee stook je je eigen mensen op tegen hun belangenorganisatie.

Aan de andere kant vind ik dat het heel duidelijk moet zijn waar de cbo's over mogen onderhandelen. Ik vind dat de onderhandelingsbevoegdheid van cbo's beperkt zou moeten worden tot die zaken waarover niet, of moeilijk, individueel onderhandeld kan worden. Bij online rechten is het voornamelijk de vraag of het collectief moet worden beheerd. Als het op de wijze wordt uitgevoerd zoals Buma het doet, dus met een stevige positie en veel incasso, dan zou dat zeker voor collectief beheer pleiten. Voornamelijk is het verdienmodel bij online exploitatie echter zo onduidelijk, en dan met name wat producenten eraan verdienen, dat ik, en ook mijn collega-agenten, het moeilijk vind om een keuze te maken voor individueel dan wel

collectief beheer. Online exploitatie is echter wel het model van de nabije toekomst, dus het verdient zeker onze aandacht.

Dat spanningsveld tussen collectief versus individueel beheerde rechten is ook de oorzaak van de patstelling met de producenten. Vaak laat ik nu in overeenkomsten opnemen dat de collectieve rechten buiten de overeenkomst niet worden overgedragen aan de producent.

Wat zou je iedere beginnende en/of gevestigde acteur willen meegeven?

Laat je goed informeren over je onderhandelingspositie. Een beginnend acteur moet zich misschien iets bescheidener opstellen dan een acteur die zijn sporen al verdiend heeft, ondanks welgemeende adviezen van zijn ooms en tantes. Hij of zij heeft meer belang bij het meewerken aan speelfilms en series om daarmee zijn carrière op gang te brengen. Bouw aan je onderhandelingspositie, waarbij ik acteurs vaak aanraad niet te snel 'nee' tegen een tv-serie te zeggen. Het wordt vaak onderschat, maar tv-series zijn bepalend voor je bekendheid als acteur, waarmee je marktwaaarde voor films ook weer toeneemt.

Leopold Witte, die ik overigens niet vertegenwoordig, spreekt over drie voorwaarden die zouden moeten bepalen of een acteur een project aanneemt: Pret, Prestige en Poen. Aan een van die voorwaarden moet altijd worden voldaan. Ter illustratie: een project betaalt niets (Poen), maar het is met een belangrijke regisseur (Prestige), gewoon doen! Of het is niet leuk om te doen (Pret), maar het betaalt wel goed (Poen). De drie P's kunnen voor een acteur een belangrijke leidraad zijn bij het nemen van beslissingen. Rijk zul je er alleen nooit van worden, dus zorg dat de pret niet verdwijnt. 🍌

Even bijpraten

Er is veel gebeurd voor onze aangeslotenen in het eerste halfjaar van 2012. Zoals u van NORMA gewend bent, informeren wij u daar graag over. Meestal via NORMA Nieuws en jaarlijks op de Vergadering van Aangeslotenen. Om de recente ontwikkelingen wat extra aandacht te geven, heeft NORMA op 14 mei 2012 een infor-

matiemiddag georganiseerd in het PleinTheater in Amsterdam. Tijdens deze goed bezochte bijeenkomst heeft NORMA-directeur Wiso Wissing de aanwezigen bijgepraat over de recente uitspraken in twee door NORMA aangespannen juridische procedures en de plannen van NORMA op korte termijn.

Als eerste onderwerp werd er ingegaan op het thuiskopiestelsel. Zo werd de lobby tegen het plan van staatssecretaris Teeven (Veiligheid en Justitie, VVD) om de thuiskopieheffing af te schaffen nogmaals aangehaald en werd er uitgebreid ingegaan op het arrest van het Hof in Den Haag in de rechtszaak tegen de Staat. Vervolgens kwam (het uitblijven van) de vergoeding voor uitzending via de kabel aan bod. Wissing zette nogmaals

de geschiedenis ten aanzien van dit onderwerp uiteen en lichtte het arrest in de kabelprocedure toe.

De aanwezige aangeslotenen toonden zich, met veel vragen en suggesties, betrokken bij de materie. Afsluitend liet Wissing zijn licht schijnen op het auteurscontractenrecht en ontvouwde hij de plannen voor de komende periode met betrekking tot de lobby voor een goed auteurscontractenrecht en nieuwe incassobronnen.

Bezoekers van de informatiemiddag op 14 mei (beeld: Jan Willem de Blok)

Teeven: 'Per 1 januari 2013 nieuw thuiskopiestelsel'

Na de positieve uitkomst van het Gerechtshof Den Haag in de thuiskopieprocedure van NORMA c.s. tegen de Staat, zit het thuiskopiestelsel weer in de lift. Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie heeft begin deze zomer de Tweede Kamer per brief geïnformeerd om vanaf 1 januari 2013 de bevrozing van het thuiskopiestelsel op te heffen en via wetgeving nieuwe heffingen te introduceren.

Tekst: Maaïke Boomstra

Op 1 januari 2013 loopt de bevrozing van het thuiskopiestelsel, die sinds 2007 van kracht is, af. Door de bevrozing konden vanaf dat moment geen tarieven worden vastgesteld op nieuwe dragers die worden gebruikt voor het maken van thuiskopieën, zoals iPods en harddiskrecorders. Datzelfde geldt ook voor nog nieuwere dragers zoals smartphones en tablets.

Aanvankelijk was het kabinet van plan om een downloadverbod in te voeren en in plaats daarvan het thuiskopiestelsel af te schaffen. Dat is voor uitvoerende kunstenaars geen goede ruil. Een downloadverbod levert geen financiële compensatie op, terwijl de thuiskopieregeling sinds het bestaan bijna € 300 miljoen heeft opgeleverd, waarvan bijna een derde voor onze aangeslotenen. De lobby van NORMA en de vakbonden in het afgelopen najaar heeft gewerkt: de Tweede Kamer hield in december 2011 het downloadverbod gelukkig tegen. Teeven geeft nu aan genoodzaakt te zijn om het heffingenstelsel te herzien, gezien de ver-

plichtingen die voortvloeien uit Europese wetgeving. Om tot een nieuwe regeling te komen, wil Teeven advies inwinnen bij de SONT, het overlegorgaan waarin betalingsplichtigen (de importeur van blanco dragers Stobi en de hardware-industrie FIAR) en Stichting de Thuiskopie namens alle rechthebbers zijn vertegenwoordigd. Onder leiding van Marco Pastors zijn deze partijen nu in overleg over nieuwe tarieven en dragers. Het besluit van de SONT, dat binnenkort zal worden genomen, zal Teeven als basis nemen voor nieuwe wetgeving over een herzien thuiskopiestelsel dat hij in het najaar zal uitvaardigen.

Teeven gaat hierbij uit van een tijdelijke regeling, aangezien hij verwacht dat een herziening van het thuiskopiestelsel op korte of middellange termijn moet worden geëvalueerd, vanwege de snelle opkomst van nieuwe dragers en andere technische ontwikkelingen. De periode waarin de tijdelijke regeling geldt, kan worden gebruikt als overgangsfase waarin:

- het legale aanbod op internet verder kan worden versterkt;
- de licentieverlening op internet ten gunste van nieuwe legale diensten kan worden vereenvoudigd (hierover is ook een richtlijnvoorstel verschenen, zie elders in dit nummer);
- duidelijk wordt of de Europese Commissie een voorstel doet tot Europese wetgeving over de thuiskopieregeling.

Verder laat Teeven weten dat de Staat cassatie heeft ingesteld tegen de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag van NORMA tegen de Staat, dat op 27 maart 2012 oordeelde dat de bevrozing van het thuiskopiestelsel onrechtmatig is. De uitspraak zou fundamentele vragen oproepen over de uitleg van de richtlijn Auteursrecht in relatie tot het bestaande thuiskopiestelsel. Bijvoorbeeld de vraag of er sprake kan zijn van een 'billijke' vergoeding als niet alle dragers die geschikt zijn om privé-kopieën mee te maken met een heffing worden belast. Hierbij is ook de vraag relevant in hoeverre Nederland een grote mate van beleidsvrijheid heeft bij de inrichting van het stelsel.

Over de financiële implicaties van de uitspraak (de Staat is immers veroordeeld om de schade uit het verleden voor uitvoerende kunstenaars te compenseren), geeft Teeven aan geen duidelijkheid te kunnen geven. Dit zou afhangen van de uitkomst van de schadestaatprocedure; een procedure tussen NORMA en de Staat waarin het schadebedrag door de rechter zal worden vastgesteld. Aangezien de rechter het arrest van NORMA tegen de Staat uitvoerbaar bij voorraad heeft verklaard, zal NORMA op korte termijn deze schadestaatprocedure gaan beginnen.

Nieuw wetsvoorstel duurverlenging naburige rechten muziek

In 2007 pleitte Eurocommissaris McCreevy voor een verlenging van de beschermingsduur van muziekopnamen. ‘We zijn het aan de rockers van de jaren vijftig en zestig verplicht om hun pensioen veilig te stellen’, aldus McCreevy. Vervolgens is een Europese richtlijn uitgevaardigd waarin de beschermingsduur van de naburige rechten voor muziek (op fonogrammen) wordt verlengd van 50 naar 70 jaar.

Tekst: Maaïke Boomstra

Gebaseerd op deze richtlijn is op 6 juli 2012 een Nederlands wetsvoorstel bekendgemaakt. In het nieuwe wetsvoorstel wordt de huidige beschermingsduur voor fonogrammen (dat zijn opnamen van uitsluitend geluiden) uitgebreid van 50 naar 70 jaar nadat de vastlegging van de uitvoering is openbaar gemaakt of rechtmatig in het verkeer is gebracht. Dat zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de hits van Peter Koelewijn ‘Kom van dat dak af’ (release 1961) en ‘Ritme van de regen’ van Rob de Nijs (release 1963) onder het nieuwe regime met ingang van 1 november 2013 (opnieuw) beschermd zullen zijn. Voor andere opnamen van uitvoerende kunstenaars, zoals films, blijft de beschermingsduur echter op 50 jaar staan.

De verlenging van de beschermingstermijn gaat gepaard met een aantal begeleidende maatregelen in het voordeel van de uitvoerende kunstenaars. De langere bescherming geldt immers ook voor producenten, de platenmaatschappijen, die een eigen naburig recht op de opnamen hebben. Om er nu voor te zorgen dat de artiest ook de vruchten kan plukken van de langere beschermingstermijn,

geniet de artiest een aanvullende bescherming tegenover de producent.

Begeleidende maatregelen voor de ‘extra’ 20 jaar

In de aanvullende beschermingstermijn van 20 jaar op het fonogram krijgt de artiest nog een aantal extra rechten:

Recht op een aanvullende vergoeding bij afkoop

Wanneer een artiest (bijvoorbeeld een sessiemuzikant) zijn rechten op zijn uitvoering op een fonogram aan een platenproducent heeft overgedragen en daarvoor eenmalig een bedrag heeft ontvangen, dan kan de artiest van het 50e tot en met het 70e jaar van de beschermingstermijn een aanvullende vergoeding bij de producent claimen. De producent zal hiervoor 20% van de inkomsten (voor aftrek van kosten) moeten vrijmaken.

Sena zal worden belast met de inning en verdeling van deze aanvullende vergoeding. De producent zal daarom aan Sena een opgave moeten verstrekken van de inkomsten

die hij met het fonogram heeft gegenereerd. Ook krijgt Sena de bevoegdheid om aanvullende informatie te vragen waarmee de opgave van deze inkomsten op juistheid kan worden gecontroleerd.

Geen kosteninhouding bij royalty-afspraken
Indien de artiest door zijn contract met de platenproducent recht heeft op periodieke uitkering voor het gebruik van zijn uitvoering op het fonogram, zoals een royalty, dan mogen er vanaf het 50e jaar tot en met het einde de beschermingstermijn geen voorschotten of contractueel bepaalde kortingen worden ingehouden. De uitbetaling van deze vergoeding blijft verlopen via de platenproducent.

Recht op ontbinding bij ‘non-usus’

Wanneer de artiest zijn rechten op het fonogram aan de producent heeft overgedragen, en na 50 jaar exploiteert deze producent deze rechten niet of niet langer in ‘voldoende mate’, dan kan hij deze rechten terugvorderen via ontbinding van zijn contract met de producent. De artiest heeft vervolgens zelf de mogelijkheid om een andere partij in

te schakelen voor de exploitatie van zijn uitvoering op het fonogram.

Voor deze ontbinding gelden de volgende voorwaarden:

- De artiest zal de producent eerst moeten waarschuwen dat hij het contract wil ontbinden vanwege non-usus. Op dat moment krijgt de producent nog minimaal een jaar de tijd om alsnog te exploiteren.
- Wanneer op het fonogram meerdere artiesten hebben meegewerkt, zoals bij een band, dan zullen alle betrokken artiesten moeten instemmen met de ontbinding. Indien een artiest hieraan niet wil meewerken, dan kan degene die de non-usus wil invoeren, zich wenden tot de rechter. Die kan vervolgens alsnog tot ontbinding besluiten op het moment dat deze artiest 'onevenredig wordt benadeeld' op het moment dat het contract in stand zal blijven.

Onduidelijkheden

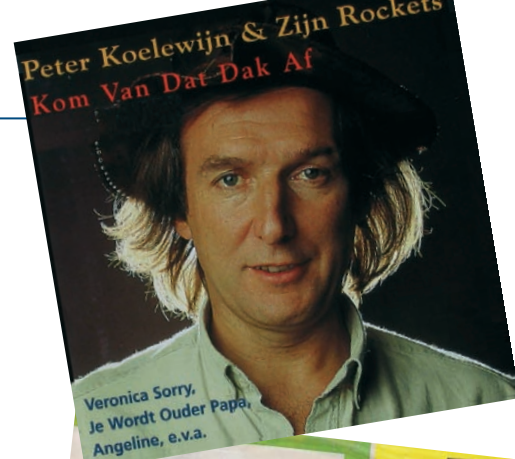
Het wetsvoorstel roept op verschillende punten vragen op. De artiest krijgt aanvullende bescherming als hij zijn rechten aan de betrokken platenmaatschappij heeft overgedragen. Maar wat als deze platenmaatschappij deze rechten vervolgens weer aan een andere partij heeft overgedragen, zoals een andere exploitant? De uitvoerende kunstenaar kan volgens het wetsvoorstel immers alleen de platenmaatschappij aanspreken en niet een eventuele derde die de rechten van de platenmaatschappij heeft verkregen. Dat kan betekenen dat de artiest vervolgens geen aanvullende vergoeding kan claimen. Bovendien geldt de opgaveverplichting van inkomsten aan Sena alleen voor de platenmaatschappij en niet voor eventuele betrokken derden.

En wat betekent bij de non-usus regeling het 'in voldoende mate' exploiteren? Is het

bijvoorbeeld voldoende wanneer de producent het fonogram ter beschikking stelt op iTunes zonder enige vorm van promotie, of is er meer nodig? Een ander probleem bij deze regeling is dat de producent ook beschikt over een eigen naburig recht op het fonogram. Bij ontbinding door de artiest van zijn contract ontstaat dan de vraag waar dit toe leidt: de uitvoerende kunstenaar heeft misschien zijn naburige rechten weer terug, maar zal dan vervolgens aan de producent alsnog toestemming moeten vragen om het betreffende fonogram door een andere partij te laten exploiteren.

Tot slot

Door de verschillende bepalingen in het wetsvoorstel zullen artiesten doorgaans tijdens hun hele leven bescherming kunnen genieten ten aanzien van de rechten op hun uitvoering wanneer die is vastgelegd op een fonogram. De verlenging van de beschermingsduur is echter maar beperkt tot het fonogram en daarbij kan men zich afvragen of deze beperkte toepassing eigenlijk wel valt te rechtvaardigen ten opzichte van de bescherming op audiovisuele werken. Waarom wordt muziek op een fonogram wel langer beschermd en vastgelegde filmwerken niet? De uitleg laat zich raden: een sterke Europese lobby van platenproducenten heeft geleid tot Europese wetgeving waarbij de focus lag op de verlenging van de beschermingstermijn van fonogrammen en daar bleef het uiteindelijk toe beperkt. In de richtlijn is wel opgenomen dat de Europese Commissie zou evalueren of er eventueel behoefte bestaat om de beschermingstermijn voor films ook te verlengen. Uiterlijk 1 januari 2012 zou de Commissie daarover een verslag indienen, maar dat is tot nu toe uitgebleven. 📺

Tweede Kamer-verkiezingen?

Nieuwe kansen voor uitvoerende kunstenaars!

Op woensdag 12 september gaan we naar de stembus. NORMA heeft de verkiezingsprogramma's van negen partijen geanalyseerd en bekeken wat zij voor u als uitvoerende kunstenaar in petto hebben.

Tekst: Joey Cramer

Bij de vergelijking van de partijprogramma's hebben wij met name gekeken naar de onderwerpen cultuur, publieke omroep, digitale rechten en – indien van toepassing – het auteursrecht en de naburige rechten. Hieronder onze bevindingen.

Lijst 1:
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)

Cultuur

De VVD onderschrijft in haar cultuurparagraaf de waarde van kunst en cultuur voor

de Nederlandse samenleving. Zij ziet echter geen grote rol voor de overheid als financier van cultuur. Volgens haar zou elke culturele instelling zelf verantwoordelijk moeten zijn voor het eigen bestaan. Uitgangspunt voor de VVD is dat het aandeel eigen inkomsten van culturele instellingen ten opzichte van subsidies omhoog gaat. Hiervoor dient de kunstsector zelf fondsen en donateurs te werven. Volgens de VVD worden hiervoor voldoende prikkels geboden in de mede door haar geïnitieerde Geefwet (door deze wet is het fiscaal nog aantrekkelijker gemaakt om een culturele instelling financieel te steunen). Voorts wil de VVD het aantal kunstopleidingen fors terugbrengen en een gelijk speelveld creëren voor de filmindustrie, terwijl het reguliere onderwijs meer aandacht zou moeten besteden aan cultuur.

Publieke omroep

De VVD vindt dat het publieke televisiestelsel grondig moet worden hervormd. Dit zal enkel nog programma's moeten aanbieden met een maatschappelijk toegevoegde waar-

de, die niet al door de commerciële omroepen worden aangeboden. Hiervoor zouden wettelijke normen moeten worden vastgelegd. Vervolgens zouden zowel 'maatschappelijke (omroep)organisaties' als commerciële omroepen moeten kunnen meedingen om die programma's te gaan maken. Ook zou het publieke stelsel terug moeten worden gebracht naar twee televisienetten in plaats van drie.

Digitale rechten

Voor de VVD is vrijheid op internet een groot goed. Zij vindt de bescherming van auteursrechten belangrijk, maar is tevens van mening dat die vormgegeven moet worden op een meer moderne wijze. Commerciële mediabedrijven zouden alle ruimte moeten krijgen om zich te ontwikkelen, zonder gehinderd te worden door concurrerend (gratis) aanbod uit het publieke domein. Overigens heeft de VVD zich in de laatste parlementaire jaren wel telkens voorstander getoond van een downloadverbod.

Lijst 2:
Partij van de Arbeid (PvdA)

Cultuur

Ook de PvdA onderschrijft het belang van cultuur. Om cultuur te bevorderen, wil de PvdA onder meer de btw-verhoging voor podiumkunsten en beeldende kunsten definitief terugdraaien (dit is in het zgn. Lentepak-

koord tussen VVD-CDA-D66-GroenLinks-ChristenUnie al bewerkstelligd). Daarnaast wil de PvdA dat er een goede structuur wordt ontwikkeld voor educatie over cultuur in het basis- en middelbare onderwijs. Tegelijkertijd zouden gesubsidieerde culturele instellingen volgens de PvdA educatie als een van hun kerntaken moeten opnemen.

Publieke omroep

De PvdA benadrukt het belang van een brede publieke omroep, die mensen informeert en evenementen uitzendt. De recent ingezette samenwerking tussen de verschillende publieke omroepen wordt door de PvdA toegejuicht. Bovendien ziet zij dezelfde rol voor de publieke omroepen weggelegd op het internet.

Digitale rechten

De PvdA wil het internet 'vrij houden' en staat een moderner auteursrecht voor, dat aansluit bij de digitale maatschappij. De PvdA is derhalve tegen een downloadverbod en vindt dat er onderzoek moet worden gedaan naar nieuwe betaal- en distributiemodellen voor artiesten.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

Lijst 3: Partij Voor de Vrijheid (PVV)

Cultuur en publieke omroep

De PVV wil een stop op kunstsubsidies en een flinke mindering op de subsidie voor

wat zij noemt de 'staatsomroep'. Tevens bepleit zij 'een einde aan de verzuilde omroepjes'. Daarnaast maakt de PVV zich sterk voor een verplichting voor radio 2 om minimaal 35% van de uitzendtijd Nederlandstalige muziek te draaien.

Digitale rechten

De PVV is tegen een downloadverbod.

Lijst 4: Christen Democratisch Appèl (CDA)

Cultuur

Het CDA staat een uitgebreid omroepbestel voor dat aantoonbaar verankerd is in de samenleving. Naast commerciële omroepen is er volgens het CDA behoefte aan publieke omroepen, die dan ook een 'royale armslag' moeten krijgen. Ook staat het CDA voor een systeem waarin cultuurinstellingen diep in de samenleving zijn geworteld en derhalve een breed publiek trekken. De partij is verder van mening dat het cultureel erfgoed breed toegankelijk moet zijn en dat kunst en cultuur ook buiten de Randstad een volwaardige plaats verdienen.

Publieke omroep

Bij een veelzijdige samenleving hoort een veelzijdig omroepbestel, aldus het CDA. Dit bestel dient aantoonbaar verankerd te zijn in de samenleving.

Digitale rechten

Het CDA staat niet voor een directe inmening van overheid in het internetverkeer via methoden als blokkeren en filteren.

Lijst 5: Socialistische Partij (SP)

Cultuur

De SP wil de btw op kunst en cultuur verlagen naar 6%. Verder hecht de SP veel waarde aan de talentontwikkeling van kunstenaars en vindt zij dat kunstenaars een eerlijke kans moeten krijgen om met hun eigen werk een fatsoenlijk inkomen te verdienen. Bovendien wil de SP Nederlandse popmuziek en de Nederlandse film stimuleren en gesubsidieerde musea één dag per week gratis toegankelijk maken.

Publieke omroep

De publieke omroep, maar ook de regionale omroepen verdienen volgens de SP bescherming. De geplande fusies kunnen daardoor geen doorgang vinden, tenzij de omroepen het daar zelf mee eens zijn.

Digitale rechten

Ook de SP staat een open internet voor en is daarom tegen een downloadverbod. Daarnaast is zij van mening dat de makers van films en muziek recht hebben op een vergoeding voor hun werk. Dit moet in goed overleg worden geregeld, via de bestaande systemen van heffingen op dragers en me-

dia, de thuiskopievergoeding. In de onlangs verschenen ICT Nota, wordt de keuze voor een nieuw thuiskopiestelsel bevestigd en volgt de SP de voorstellen van Consumentenbond, Ntb en FNV KIEM voor hervorming van het auteursrecht.

Lijst 6: Democraten 66 (D66)

Cultuur

D66 pleit voor meer educatie over cultuur op basisscholen en de middelbare school.

Publieke omroep

D66 onderschrijft het belang van de publieke omroepen. D66 verlangt dat die omroepen zich richten op een veelzijdig programma. In de toekomst zou zij graag zien dat een omroep zendtijd toebedeeld krijgt op basis van de inhoud, in plaats van op basis van het ledenaantal. Bovendien wil D66 dat commerciële omroepen en internetpartijen, net als de publieke omroepen, toegang krijgen tot fondsen ter stimulering van Nederlands drama en documentaireseries.

Digitale rechten

D66 wil dat grondrechten onverkort gelden op internet. Zij wil daarom dat alle legale informatie op internet voor alle internetters toegankelijk blijft. Een downloadverbod is voor D66 dan ook onbespreekbaar.

Auteursrecht

Het auteursrecht zou als het aan D66 ligt moeten worden gemoderniseerd, waarbij D66 er in haar Digitale Nota aan denkt om het radiomodel toe te passen op internet (verplicht collectief beheer van on-demand rechten, die internetondernemers in staat stelt een licentie te verkrijgen voor gebruik van beschermd materiaal op internet, zoals dat ook gebeurt ten aanzien van radio). Ook is zij van mening dat auteursrechtenorganisaties (waarmee vermoedelijk ook naburige rechtenorganisaties zoals NORMA worden bedoeld), moeten samenwerken zodat er voor grote groepen van gebruikers één aanspreekpunt ontstaat.

Lijst 7: GroenLinks

Cultuur

GroenLinks is tegen bezuinigingen op cultuur. Zij zou juist graag zien dat er wordt geïnvesteerd in het kunstaanbod. Het btw-tarief in de kunst- en cultuursector dient hiervoor te allen tijde 6% te blijven. De overheid moet volgens GroenLinks de ontwikkeling van de creatieve industrie stimuleren, door middel van garantstellingen bij investeringen. Concertgebouwen moeten voor een groter publiek toegankelijker worden en musea tot later open blijven.

Publieke omroep

Volgens GroenLinks moet de verzuiling in het omroepbestel verdwijnen. De publieke omroep krijgt als het aan GroenLinks ligt de beschikking over nog slechts twee algemene televisienetten. De netredacties bepalen vervolgens wat er wordt uitgezonden. Die beslissingsbevoegdheid moet hun in de wet worden toegekend. Zij kunnen programma's vervolgens inkopen bij omroepverenigingen of externe productiehuisen. Daarnaast vindt GroenLinks dat de overheid Nederlandse documentaires en drama moet stimuleren.

Digitale rechten

GroenLinks is tegen een downloadverbod en strijdt voor een vrij internet waar de grondrechten van burgers onverkort gelden.

Auteursrecht

GroenLinks wil dat het auteursrecht in Nederland wordt gemoderniseerd. Zij is van mening dat het op dit moment niet werkt voor gebruikers, maar ook niet voor de makers zelf. Het huidige auteursrecht sluit volgens GroenLinks dan ook niet aan op de digitale samenleving. Makers moeten kunnen rekenen op een redelijke vergoeding voor hun creatieve werk. GroenLinks wil dat werkstelligen door onder andere de thuiskopieheffing te handhaven en door de positie van zelfstandige auteurs en uitvoerende kunstenaars te versterken. Conclusie is dat GroenLinks in haar verkiezingsprogramma sterk inzet op wettelijke verbetering van de positie van (uitvoerende) kunstenaars. Minder positief is dat de partij de discussie over de beschermingstermijn(en) van het auteursrecht en naburig recht wil heropenen.

beeld: Minke Faber

ChristenUnie

Lijst 8: ChristenUnie (CU)

Cultuur

De ChristenUnie vindt dat de bezuinigingen onder de mantra 'bevorderen van cultureel ondernemerschap' geen recht doen aan het culturele veld. Zij benadrukt dat cultuur naast een economische waarde ook een artistieke en intrinsieke waarde heeft. Om culturele instellingen ook echt als 'culturele ondernemers' te behandelen, moet de

overheid subsidies verstrekken aan producten met een maatschappelijke waarde in plaats van tekorten financieren. Over de subsidies moeten heldere afspraken worden gemaakt. De CU wenst een terughoudendheid van de overheid bij het opstellen van normatieve kaders.

Publieke omroep

De ChristenUnie benadrukt het belang van een 'onafhankelijk, pluriform en in de samenleving geworteld' omroepbestel. Volgens de CU blijft het Nederlandse omroepbestel een van de goedkoopste van Europa, maar kan het wel goed concurreren met de commerciële omroepen. Zij pleit voor hand-

having van dit bestel 'waar inhoud en bereik hand in hand gaan'. Verder wil de CU de Mediawet aanpassen. Zij wil dat de omroepbudgetten langer worden vastgelegd om de continuïteit te bevorderen, waarbij het aantal leden een zwaarder gewicht krijgt in de verdeling van het budget.

Digitale rechten

Een vrij en toegankelijk internet acht de CU belangrijk voor de Nederlandse samenleving. Wel vindt zij dat internetfiltering mogelijk moet blijven, om kwalijke internetpraktijken af te schermen. Tevens ziet zij een groot belang in de privacybescherming op internet.

Lijst 10: Partij voor de Dieren (PvdD)

Cultuur

Volgens de Partij voor de Dieren is cultuur een verrijking van het leven en staat zij voor de immateriële waarden die de partij belangrijk vindt. Kunst en cultuur, inclusief de podiumkunsten, moeten volgens de partij onder het lage btw-tarief van 6% vallen. Om cultureel en historisch erfgoed toegankelijk te maken moet het digitaliseren van archieven van culturele instellingen worden gestimuleerd.

Publieke omroep

De PvdD pleit voor vrije en onafhankelijke kunst en media. Hiertoe moeten zowel oude als nieuwe media aanspraak kunnen maken op het Stimuleringsfonds voor de media en moeten kunstraden onafhankelijk van de politiek worden gemaakt. De toekenning van subsidies dient transparant te zijn.

Digitale rechten

De PvdD stelt in hun verkiezingsprogramma zich tegen een downloadverbod. Om het auteursrecht te moderniseren moet er onderzoek worden gedaan naar nieuwe betaalmodellen voor films en muziek.

Conclusie

De conclusie is dat de progressieve(re) partijen zich allen in meer of mindere mate sterk maken voor een uitgebreid publiek stelsel en het belang van cultuur onderschrijven.

GroenLinks zet in haar verkiezingsprogramma sterk in op wettelijke verbetering van de positie van (uitvoerende) kunstenaars en is andermaal voorstander van het thuiskopiestelsel. De SP wil ook het thuiskopiestelsel en verbetering van de positie van uitvoerende kunstenaars. D66 is voorstander van het radiomodel en wil ook expliciet de marktpositie van creatieven verbeteren. Daarnaast spreken ook de PvdA en de Partij voor de Dieren zich uit tegen een downloadverbod en dus indirect vóór het thuiskopiestelsel.

De SP trekt 300 miljoen euro uit om niet alleen de bezuinigingen van het kabinet Rutte terug te draaien, maar ook om bijvoorbeeld het Metropole Orkest te redden. GroenLinks trekt 200 miljoen euro uit om de cultuurbezuinigingen terug te draaien; D66 en PvdA willen voor 100 miljoen euro herstellen: met name in structuren, organisaties en projecten voor talentontwikkeling.

De meer conservatieve partijen, zoals de PVV en de VVD, besteden daarentegen juist beduidend minder aandacht aan cultuur in hun partijprogramma's. Zij willen de subsidiekraan dichtdraaien en het televisieaanbod afhankelijk maken van commerciële bedrijven en van private investeerders en schenkingen. Het CDA is in haar programma het minst uitgesproken.

Politieke partijen worden vaak afgerekend op hun beleid in het verleden. Tijdens de stemming van 20 december jl., na het debat over downloadverbod en toekomst van het thuiskopiestelsel, kreeg de motie tegen downloadverbod de steun van: PVV, PvdA, GL, D66 en PvdD en ChristenUnie. Daarmee leed de Regering een nederlaag want er was geen steun meer om een downloadverbod in te voeren. De motie met het verzoek tot onderzoek naar uitbreiding van de thuiskopieheffing en tot die tijd geen onomkeerbare stappen te ondernemen – ook gezien de op handen zijnde Europese harmonisatie – kreeg de steun van SP, GL, D66 en PvdD.

Meer dan ooit is een stem voor cultuur en voor broodnodige vernieuwing van het auteursrecht noodzakelijk. Stem daarom op de partijen met een uitgesproken hart voor cultuur en een ontwikkelde visie op een modern intellectueel eigendomsrecht: GroenLinks, D66 of SP.

De componist wel en de muzikant niet

In de digitale wereld krijgen componisten en tekstschrijver via Buma/Stemra een vergoeding, maar muzikanten zijn weer eens het kind van de rekening. Zij krijgen weinig tot niets: de Auteursrechtlijn heeft de vergoedingsregeling die voor de radio en de kroegen geldt buiten werking gesteld voor digitaal en on demand gebruik via streamingdiensten, zoals Spotify. **Tekst: Wisso Wissing**

“De sterke groei in inkomsten van streamingdiensten lijkt de verhalen van artiesten tegen te spreken die hun muziek niet op diensten als Spotify willen hebben omdat ze hiermee te weinig zouden verdienen”, aldus de Telegraaf op 10 augustus jl. Vaak wordt vergeten dat, zoals het recente SEO onderzoek ‘Digitale Drempels’ al aangeeft, streamingdiensten als Spotify geen contracten sluiten met individuele artiesten, maar met labels. De artiest moet dan in de contractonderhandelingen met het label zien te bedingen dat het label hem/haar laat meedelen in die internetopbrengsten. Aangezien labels vaak grote ondernemingen zijn en tegelijkertijd ook de opdrachtgever van de artiest, laat de uitkomst zich raden.

Dat hebben die labels aan het begin van deze eeuw goed voor zichzelf geregeld. Toen de Auteursrechtlijn van 2001 tot stand kwam, wilden platen- en filmaatschappijen zelf kunnen beslissen over het gebruik van hun producties op het internet. Onder druk van hun machtige lobby, werd in de Auteursrechtlijn opgenomen dat voor het gebruik op internet een ‘individueel verbodsrecht’ geldt. De platenlabels zorgden er vervolgens voor dat de artiest zijn/haar individuele recht aan hen overdroeg, waardoor streamingdiensten dus kunnen volstaan met toestemming van het label, namens de artiest. Dit individuele verbodsrecht is te onderscheiden van een collectief beheeroplossing, waarbij de uitvoerende kunstenaar of producent het gebruik niet

meer kan verbieden, mits er een vergoeding voor het gebruik wordt betaald. Die vergoeding wordt dan aan een centrale organisatie, die door de overheid wordt aangewezen, betaald en onder rechthebbenden verdeeld. Zo’n systeem geldt bijvoorbeeld voor het draaien van muziek in kroegen; zolang de kroeg maar aan SENA betaalt, kunnen musici en platenproducenten dit gebruik niet verbieden. Dat model geldt dus helaas niet voor het gebruik op internet.

\$0,00029

X 4.000.000 = MINIMUMLOON

Omdat Buma/Stemra – overigens al voordat het internet ontstond –, over die ‘individuele’ internetrechten van componisten beschikt, moeten streamingdiensten wel toestemming aan Buma/Stemra vragen en daarvoor een vergoeding betalen. Buma/Stemra is verplicht

die vergoeding onverkort door te betalen aan componisten. Uit een recente publicatie door The Cynical Musician blijkt dat artiesten echter aan het kortste eind trekken als het gaat om het muziekgebruik in Spotify. Voor de artiest levert elke stream van een nummer gemiddeld \$0,00029 op, wat betekent dat zijn track ruim 4 miljoen keer in een maand zal moeten worden gestreamd om de Amerikaanse minimumloonnorm te bereiken.

Hier zal dus het een en ander moeten worden rechtgezet, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de collectieve beheersorganisatie voor uitvoerende kunstenaars, NORMA.

Een Europees voorstel voor een nieuwe richtlijn

Collectief beheer en multi-territoriale licenties

Op 11 juli presenteerde de Europese Commissie een voorstel voor een nieuwe richtlijn voor het collectief beheer van auteursrecht en naburige rechten en de verlening van multi-territoriale licenties. De Europese Commissie is uitgegaan van twee pijlers: verbetering van het bestuur en de transparantie van collectieve beheersorganisaties (cbo's) in Europa en het stimuleren van pan-Europese online muziekdiensten.

Tekst: Marco Caspers en Maaïke Boomstra **Beeld:** Robert Swart

Verbetering bestuur en transparantie cbo's

De Europese Commissie wil in de eerste plaats via de nieuwe richtlijn realiseren dat alle EU-landen vergelijkbare eisen aan het bestuur en regels ten aanzien van transparantie van de cbo's in hun wetgeving opnemen. De normen die de Commissie stelt moeten eraan bijdragen dat cbo's beter worden bestuurd en efficiënter gaan werken. Daarbij moeten de aangesloten rechthebbenden meer controle en toezicht kunnen uitoefenen op hun cbo.

De cbo zal worden verplicht om een algemene ledenvergadering te houden, waarin de leden invloed moeten kunnen uitoefenen op het beleid en de organisatie. Wijzigingen in de lidmaatschapsvoorwaarden en het repartitiebeleid moeten bijvoorbeeld op deze vergadering worden goedgekeurd. Rechthebbenden moeten zelf kunnen bepalen bij welke cbo zij welke rechten willen onderbrengen. Naast de extra zeggenschap en

controle door rechthebbenden, moet iedere cbo ook een raad van toezicht aanstellen, die het management monitort.

Om cbo's transparanter te maken, zal de cbo haar rechthebbenden jaarlijks op de hoogte moeten stellen van bijvoorbeeld de uitgekeerde rechtenvergoedingen. Ook worden cbo's verplicht om verschillende documenten, zoals de lidmaatschapsvoorwaarden en het repartitiereglement openbaar te maken.

Gevolgen voor Nederlandse cbo's

In 2008 heeft de Nederlandse regering al een wetsvoorstel opgesteld dat het huidige toezicht op cbo's aanscherpt, welk wetsvoorstel onlangs door de Tweede Kamer is aanvaard. In dat wetsvoorstel worden aan het College van Toezicht verregaande controlebevoegdheden toegekend, zowel vooraf als achteraf. In navolging daarvan hebben collectieve beheersorganisaties, verenigd in VOI©E, strenge normen in het leven geroepen, die onder meer transparantie en

integer bestuur van een cbo waarborgen. Jaarlijks controleert een onafhankelijk Keurmerkinstituut of een cbo aan deze normen voldoet. Wanneer de cbo aan de criteria voldoet, wordt het cbo-keurmerk toegekend.

Het richtlijnvoorstel lijkt nog meer regels en strenger toezicht te introduceren, waarbij in verregaande mate wordt ingegrepen in de bedrijfsvoering van de cbo's. Naar alle waarschijnlijkheid zal het Nederlandse wetsvoorstel daarop moeten worden aangepast.

Stimuleren van multi-territoriale licenties

Op dit moment moet iTunes nog van iedere lokale cbo een auteurslicentie afnemen, voor het aanbieden van de dienst in dat betreffende EU-land. Voor Nederland heeft iTunes bijvoorbeeld een licentie van Buma/Stemra nodig, die dus alleen geldt voor muzikaanbod in Nederland. Dat heeft er mede voor gezorgd dat diensten als iTunes in Europa maar moeilijk van de grond komen. De tweede pijler van het richtlijnvoorstel is dan ook de bevordering van online muziekdiensten.

Hiertoe heeft de Europese Commissie in het voorstel een regeling opgenomen om de verlening van multi-territoriale (oftewel grensoverschrijdende) licenties op het gebied van het auteursrecht op muziekwerken in heel Europa te vergemakkelijken. Daarmee moet het legale aanbod van muziek op internet in Europa toenemen. De regeling legt cbo's verschillende verplichtingen op, die ertoe moeten leiden dat een cbo voor bepaalde rechten een multi-territoriale licentie moet verlenen.

Geen regeling ten aanzien van naburige rechten

Naast het auteursrecht rusten ook naburige

rechten op muziekwerken. Hierover merkt de Commissie op dat in 'andere gebieden' geen problemen bestaan met betrekking tot de verlening van multi-territoriale licenties. De Commissie slaat hierbij geen acht op het feit dat het regelen van de naburige rechten op muziekwerken nog veel complexer is. In tegenstelling tot het auteursrecht, dat vanuit een historisch perspectief collectief wordt beheerd, wilden de grote platen- en filmmaatschappijen zelf kunnen beschikken over deze rechten. In de Europese Interne-trichtlijn van 2001 is daarom vastgelegd dat de on demand rechten op internet alleen individueel kunnen worden uitgeoefend. Dit betekent dat er voor de terbeschikkingstelling van elk muziekwerk toestemming nodig is van de uitvoerende kunstenaar of van zijn platenproducent. In de praktijk worden deze rechten in het platencontract door de uitvoerende kunstenaar aan de producent overgedragen. Geen goede oplossing dus. NORMA pleit daarom voor een aanpassing van deze Europese richtlijn. De rechten moeten collectief worden beheerd zodat de cbo van de uitvoerende kunstenaars deze rechten kan uitoefenen. Net zoals Sena dat nu doet voor offline diensten, zoals het draaien van muziek in de kroeg. Alleen dan kunnen er collectieve afspraken worden gemaakt voor een vergoedingsregeling voor YouTube of Spotify zoals Buma dat ook doet. Nu deze rechten individueel worden geregeld, verdwijnt het geld nagenoeg in de zakken van de producent. Het eerder gepresenteerde 'radiomodel' pleit ook voor de collectieve oplossing. Daar heeft u meer over kunnen lezen in het interview met Ntb-voorman Erwin Angad-Gaur in het mei-nummer van NORMA Nieuws. Het richtlijnvoorstel schiet op dit punt dus zijn doel voorbij. Het doel is namelijk het stimuleren

van multi-territoriale licenties, terwijl online aanbieders alsnog op individuele basis de toestemming voor de naburige rechten dienen te verwerven.

Geen regeling voor filmwerken

Ook een regeling ten aanzien van filmwerken ontbreekt in het richtlijnvoorstel. In het onlangs verschenen rapport 'Digitale drempels van SEO Economisch Onderzoek, dat in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie is vervaardigd, wordt zelfs de conclusie getrokken dat voor de muziekindustrie 'het online aanbod wel op orde' is maar dat het aanbod van

audiovisuele werken achterblijft. De Europese wetgever lijkt dus achter de feiten aan te lopen door alleen een regeling te treffen voor de muziekindustrie, terwijl de filmindustrie op het gebied van online aanbod verder achterloopt.

Het huidige voorstel kan dus slechts bijdragen aan de bevordering van multi-territoriale licenties voor muzikauteursrechten, maar alle andere rechten blijven in deze regeling volledig buiten schot. De Europese wetgever zou er goed aan doen om te anticiperen op de huidige ontwikkelingen en met een volledige regeling te komen, die het aanbod van zowel muziek als films op internet bevordert. 🎬

NORMA's jaarlijkse Vergadering van Aangeslotenen

Op 18 juni 2012 vond de jaarlijkse vergadering van aangeslotenen plaats in het Ketelhuis in Amsterdam. Tijdens deze goedbezochte vergadering zijn de aangeslotenen op de hoogte gebracht van de gebeurtenissen in het afgesloten boekjaar en zijn de plannen voor de komende periode ontvouwd. Daarnaast kregen aangeslotenen uiteraard de kans om hun vragen te stellen en is de begroting voor de collectieve repartitie (unaniem) aangenomen.

Tekst: Joey Cramer **Beeld:** Jan Willem de Blok

Na de opening door voorzitter Frederik de Groot, waarin hij de ontwikkeling van NORMA uiteenzette van een organisatie die rond de eeuwwisseling veel kritiek te verduren kreeg tot een goed functionerende cbo die hoge ogen gooide in het SEO-onderzoek 'Wat er speelt', heeft directeur Wiso Wissing de cijfers gepresenteerd.

NORMA heeft in 2011 € 2,2 miljoen geïncasseerd en € 3,7 miljoen verdeeld aan uitvoerende kunstenaars.

De incasso is opnieuw teruggelopen, wat volgens Wissing te wijten is aan de bevrozing van het thuiskopiestelsel. Door de bevrozing zijn er namelijk geen nieuwe dragers aangewezen waarop een heffing wordt gehanteerd om rechthebbenden te compenseren voor het thuiskopiëren. Nu de met een heffing belaste dragers (te weten blanco cd's en dvd's) steeds minder worden gebruikt, neemt de incasso van NORMA navenant af.

Recent zijn er twee belangrijke uitspraken ge-

daan door het Hof in Den Haag. Zowel in de procedure tegen de bevrozing van het thuiskopiestelsel, als in de zaak tegen de kabelmaatschappijen voor een vergoeding voor acteurs en musici voor doorgifte via de kabel.

Door de glansrijke overwinning van NORMA in de thuiskopieprocedure ziet het er naar uit dat de incasso de komende jaren aanzienlijk zal toenemen. Ook het resultaat in de procedure tegen de kabelmaatschappijen zal een bedrag opleveren voor NORMA's aangeslotenen, maar aangezien dat enkel geldt voor het verleden (de rechter ziet nog steeds geen grond voor een vergoedingsregeling ten aanzien van de huidige kabeldoorgifte), is dat vooralsnog geen blijvende incassostroom.

Thuiskopiestelsel

Verder kwam uiteraard de lobby van NORMA tegen de plannen van (inmiddels demissio-

nair) staatssecretaris Teeven om het thuiskopiesysteem af te schaffen aan bod. Zo heeft NORMA in samenwerking met een groot aantal aangeslotenen een informatiefilm opgenomen en is zij samen met rechthebbenden langsgeslagen bij de fracties.

Nu Teeven zijn plannen niet door de Tweede Kamer heeft weten te loodsen, wordt er aan de toekomst van het thuiskopiestelsel gewerkt. Onder leiding van haar nieuwe voorzitter, Marco Pastors, werkt de stichting die de hoogte van de heffing vaststelt, SONT, aan een vernieuwing van het thuiskopiestelsel.

Kalbeldoorgifte

Vervolgens zette Wissing de situatie uiteen waarin de onderhandelingen voor een vergoeding voor kabeldoorgifte verkeren, een overleg waar NORMA voor het eerst sinds haar bestaan deel van uitmaakt.

Dit zogenaamde kabelcollectief bestaat verder uit de cbo's Buma, LIRA, VEVAM en Pictoright. Vanaf het begin van de jaren tachtig maakten ook de twee cbo's van producenten, SEKAM en Agicoa, daar onderdeel van uit, maar zij zijn onlangs uit het collectief gestapt. Wissing noemde het betreurenswaardig dat de (rechten)organisaties van producenten (Agicoa, SEKAM, OTP en FPN) hiermee het – al meer dan 30 jaar bestaande – loket voor kabelrechthebbenden hebben opgeblazen.

Onlangs is een nieuw onderhandelingsorgaan opgericht: RODAP. Hierin hebben de

Wisso Wissing tijdens de jaarlijkse Vergadering van Aangeslotene (beeld: Jan Willem de Blok)

kabelmaatschappijen en andere distributeurs zich, samen met omroepen en (film)producenten, verenigd. Het collectief onderhandelt nu met RODAP voor een vergoeding voor verschillende mediadiensten.

Wissing benadrukte dat de insteek van de onderhandelingen niet een juridische, maar vooral een economische betreft, maar dat deze moeizaam verlopen.

Algemeen

Onderwerpen die vervolgens aan bod kwamen, zijn NORMA's claim bij VIDEMA (een organisatie die licenties verleent voor het ge-

bruik van tv- en filmbeelden), de schikking in de Flodder-zaak over een herhalingsvergoeding, de in samenwerking met Sena georganiseerde FIM-conferentie voor internationale orkestmusici, de door Wissing toegejuichte verlenging van de termijn van naburige rechten en het door NORMA (in samenwerking met advocatenkantoor SOLV) georganiseerde seminar over vergoedingen in de audiovisuele sector.

PAM

Daarna besprak Wissing de rol van NORMA in Portal Audiovisuele Makers (PAM). Samen

met de overige PAM-leden strijdt NORMA voor betere regelgeving voor scenarioschrijvers, regisseurs en acteurs. Nu het wetsvoorstel voor een nieuw auteurscontractenrecht een feit is, ligt er voor PAM de taak om haar standpunten voor het voetlicht te brengen bij de politiek. Eén en ander zal nader uiteen worden gezet in een nog te verschijnen magazine.

'Spaanse model'

In het kader hiervan gaf Wissing aan dat NORMA het Spaanse model prefereert. In dit systeem verkrijgt de producent de benodigde

Stemming tijdens Vergadering van Aangeslotene (beeld: Jan Willem de Blok)

NORMA kiest voor een systeem waarin rechthebbenden te allen tijde een recht op vergoeding voor alle exploitaties behouden

exploitatierechten, maar behouden de rechthebbenden te allen tijde een recht op vergoeding voor alle exploitaties. Doordat dit niet voor afstand vatbare recht verplicht wordt beheerd door de cbo's, staan de rechthebbenden sterk genoeg om de vergoeding daadwerkelijk te ontvangen.

Vragenronde

Tijdens de vragenronde toonden de NORMA-aangeslotenen zich goed op de hoogte van de actualiteit en kritisch op de huidige wetge-

ving. Zo waren er meerdere vragen over de consequenties voor het thuiskopiestelsel, nu het kabinet is gevallen. Bestuurslid Erwin Angad-Gaur lichtte toe dat, hoewel VVD en PvdA nog moeten worden overtuigd, het een positief effect zou kunnen hebben omdat partijen die nu vóór een (vernieuwd) thuiskopiestelsel zijn wellicht in de regering komen.

Sociaal culturele gelden

Na de vragenronde hervatte Wissing zijn presentatie. Na een korte uitleg over de be-

groting en bestedingen van de sociaal culturele gelden van vorig jaar, werd de nieuwe begroting voor de zogenoemde collectieve repartitie unaniem goedgekeurd door de aangeslotenen.

De gelden zullen globaal gezien als volgt worden verdeeld: 50% voor het NORMA fonds, 25% om juridische procedures te financieren en 25% voor overige projecten, met name projecten die met FNV KIEM, Ntb en ACT gezamenlijk worden uitgevoerd, maar ook bijvoorbeeld scholing voor uitvoerende kunstenaars.

Om even over half zeven werd het officiële gedeelte van de vergadering afgesloten en was er gelegenheid met z'n allen na te praten in de foyer van het Ketelhuis onder het genot van een drankje en een heerlijk Italiaans buffet. 🍷

Internationale koepelorganisatie EuroFIA pleit voor collectief beheer van vergoedingsrecht acteurs

Op 1 juni 2012 vond er een bijeenkomst plaats van de European group of the International Federation of Actors (EuroFIA), de Europese koepelorganisatie van alle vakbonden voor acteurs. Op de agenda stonden alle recente wetgevingsontwikkelingen in Europa. In het kader daarvan hield NORMA-directeur Wisso Wissing ook een presentatie over de Nederlandse ontwikkelingen op het gebied van het thuiskopiestelsel.

Groenboek audiovisuele werken

Een ander belangrijk onderwerp op de agenda was het bereiken van een gezamenlijk standpunt over het groenboek audiovisuele werken, dat medio 2011 door de Europese Commissie werd gepresenteerd. Dit groenboek heeft als doel de mogelijkheden en uitdagingen te onderzoeken om de online distributie van audiovisuele werken (zoals films) in de EU te bevorderen. Welke initiatieven zijn bijvoorbeeld nodig om de licentieverlening voor auteursrechten, die per land verschilt, te vergemakkelijken?

In de meeste Europese landen

worden acteurs met een zwakke onderhandelingspositie geconfronteerd. EuroFIA zoekt daarom naar betere wettelijke garanties waardoor de acteur bij een overdracht van zijn rechten aan de producent toch verzekerd is van een redelijke vergoeding voor de verspreiding van zijn prestaties. In Spanje bijvoorbeeld, heeft de acteur een niet voor afstand vatbaar recht op een vergoeding, ook op het moment dat hij zijn exploitatierechten aan de producent overdraagt. Dit recht wordt vervolgens collectief geïnd bij de eindexploitant en uitbetaald aan de acteur. Uiteindelijk heeft EuroFIA zich laten inspireren door dit Spaanse model. Samen met de

koepelorganisaties FIM en AEPO ARTIS zijn ze tot een gezamenlijk standpunt gekomen over de wijze waarop de vergoedingen het beste kunnen worden gerealiseerd. Op 4 juli 2012 hebben de partijen daarover een brief verstuurd naar de Europese Commissie, met de volgende boodschap: *'We therefore advocate that, for on demand uses, a new mechanism should be introduced in European law (...) Such a measure should guarantee that, even after they transfer or assign to a producer their exclusive right for the making available of performances on demand, performers enjoy an unwaivable right to equitable remuneration. Such a right*

should be subject to collective management and collected from the user making the fixed performances available to the public on demand.'

NORMA is al een aantal jaren pleitbezorger van het Spaanse model en juicht het toe dat de acteursvakbonden dit nu ook ondersteunen. Tijdens het door ons in oktober vorig jaar georganiseerde internationale seminar, heeft een vertegenwoordiger van onze Spaanse zusterorganisatie nog eens uitgebreid toegelicht hoe succesvol dat model is in het daadwerkelijk generen van rechtenvergoedingen voor uitvoerende kunstenaars en makers.

Lang verwacht, toch gekomen: het wetsvoorstel auteurscontractenrecht

Op 19 juni 2012 werd het langverwachte wetsvoorstel voor een nieuw auteurscontractenrecht gepubliceerd en naar de Tweede Kamer gestuurd. Het voorstel beoogt de positie van makers en uitvoerende kunstenaars tegenover exploitanten te versterken. Makers en uitvoerende kunstenaars verkeren doorgaans in een zwakkere onderhandelingspositie met als gevolg dat ze hun prestaties tegen slechte voorwaarden verrichten. Het voorstel probeert hier verandering in te brengen. Als het wetsvoorstel definitief wordt, zullen de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten (WNR) worden gewijzigd. Het wetsvoorstel zal hoogstwaarschijnlijk pas aan het eind van het jaar door de (nieuwe) Tweede Kamer worden behandeld, maar NORMA is nu al actief om de uiteindelijke wet zo goed mogelijk te laten uitpakken voor onze rechthebbenden. Hieronder volgt een uiteenzetting van de belangrijkste voorstellen.

Tekst: Marco Caspers en Maaïke Boomstra Beeld: Robert Swart

Exploitatieovereenkomsten

Het wetsvoorstel introduceert een heel nieuw hoofdstuk in de Auteurswet ter bescherming van de maker: 'De exploitatieovereenkomst'. Hierin zijn bepalingen opgenomen over rechten waarvan de maker geen afstand kan doen en dus van dwingend recht zijn. Al deze bepalingen gelden ook voor de uitvoerende kunstenaars. Alleen overeenkomsten die individuele makers en uitvoerende kunstenaars met een wederpartij sluiten (zoals met een producent) en die de exploitatie van zijn werk of uitvoering tot hoofddoel heeft, vallen onder de reikwijdte

van deze aanvullende bescherming. Het aansluitingscontract met een collectieve beheersorganisatie valt bijvoorbeeld buiten dit kader.

Billijke vergoeding

Op het moment dat de uitvoerende kunstenaar aan een wederpartij exploitatiebevoegdheid verleent, heeft hij recht op een billijke vergoeding. De hoogte van deze vergoeding zal in de overeenkomst moeten worden bepaald. Daarnaast heeft de maker of uitvoerende kunstenaar recht op een aanvullende vergoeding wanneer de exploitant

overgaat tot een exploitatievorm die ten tijde van het aangaan van de overeenkomst nog onbekend was. Denk bijvoorbeeld aan oude contracten, waarin alle online exploitatie nog niet werd genoemd: dat was op dat moment een 'toekomstige exploitatievorm'.

Vaststelling billijke vergoeding door ministeries

Verenigingen van makers en exploitanten kunnen gezamenlijk een verzoek indienen bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om de hoogte van een billijke vergoeding vast te stellen. Hierbij kan de vergoeding verschillen per mediasector, waarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen bijvoorbeeld succesvolle en minder succesvolle werken, commerciële werken en werken van de publieke omroep. De betrokken organisaties kunnen aan de minister een advies voorleggen, maar die is hier niet aan gebonden; hij kan ook besluiten van het advies af te wijken. Ondanks het feit dat de wetgever de collectieve vaststelling van het tarief op een juiste manier heeft geprobeerd vorm te geven, kan deze procedure nog steeds op mededingingsrechtelijke bezwaren stuiten. De vrije markt voor het maken van prijsafspraken wordt immers beperkt met dit collectief vaststellen van een tarief. Verder is de vraag of er in de praktijk op deze bepaling een beroep zal worden gedaan. In Duitsland geldt een vergelijkbare wetsbepaling en dit heeft uiteindelijk tot maar één collectieve regeling geleid. In tegenstelling tot Duitsland, waar ook op basis van eenzijdig initiatief van de makers een verzoek aan de overheid kan worden ingediend, ontbreekt in het wetsvoorstel voor exploitanten en producenten nu elke prikkel om vrijwillig tot betere collectieve afspraken te komen.

Bestsellerregeling

Wanneer de exploitatie van een werk verwacht of onverwacht een commercieel succes blijkt te zijn, zorgt het wetsvoorstel ervoor dat de maker en uitvoerende kunstenaar van de exploitant een aanvullende billijke vergoeding kunnen vorderen. Hiervoor geldt wel de voorwaarde dat er sprake moet zijn van een 'ernstige onevenredigheid' tussen de verkregen vergoeding en de opbrengsten, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de overige wederzijdse prestaties. Bij deze toets wordt ook rekening gehouden met de vraag of de exploitant voldoende in de gelegenheid is gesteld om de gedane investeringen terug te verdienen. In het geval de exploitant de exploitatiebevoegdheid heeft overgedragen aan een andere partij, dan kan de maker deze aanvullende vergoeding vervolgens van deze partij vorderen.

Non usus

Wanneer een exploitant om wat voor reden dan ook het werk niet (langer) exploiteert – er is dan sprake van non usus – biedt het wetsvoorstel de maker de mogelijkheid om zijn overeenkomst met de exploitant te ontbinden. Dit geeft de maker de ruimte om het werk zelf alsnog te exploiteren of een andere exploitant in te schakelen om het werk

onder de aandacht van het publiek te brengen. Op de exploitant rust de plicht om desgevraagd inzicht te geven in de omvang van de exploitatie tot dat moment. Het wetsvoorstel wil via deze regeling voorkomen dat werken ongebruikt op de plank blijven liggen, en de concurrentie tussen exploitanten bevorderen.

Onredelijke bedingen

Makers en uitvoerende kunstenaars krijgen in het wetsvoorstel ook de bevoegdheid om 'onredelijk bezwarende bedingen' te vernietigen. Het kan gaan om een contractsbepaling waarin de exploitant een onredelijk lange of onvoldoende bepaalde termijn geeft voor aanspraken op de exploitatie van toekomstige werken of een bepaling die naar alle omstandigheden van een geval voor de maker onredelijk bezwarend is; bijvoorbeeld wanneer een bepaling té eenzijdig in het voordeel van de producent is en de maker daarmee wordt benadeeld.

Geschillencommissie

De minister van OCW krijgt de bevoegdheid om een geschillencommissie aan te wijzen. Deze commissie krijgt als taak om geschillen tussen makers en exploitanten met betrekking tot het auteurscontractenrecht te gaan beslechten. Zo heeft de maker een

laagdrempelig alternatief voor een gerechtelijke procedure in het geval er een geschil zou ontstaan. Mocht een van de partijen het niet eens zijn met de beslissing van de commissie, dan kan deze alsnog bij de rechter worden aangevochten.

Filmauteursrecht

Naast de invoering van een hoofdstuk voor exploitatieovereenkomsten is in het wetsvoorstel ook een wijziging in de regeling voor het filmauteursrecht opgenomen. Allereerst gelden de hiervoor genoemde rechten ook de filmmakers. Verder is in de filmregeling 'vermoeden van overdracht' opgenomen. Dit houdt in dat makers en uitvoerende kunstenaars die meewerken aan een film geacht worden hun exploitatierechten aan de producent te hebben overgedragen. In een aparte overeenkomst kan hiervan worden afgeweken. In ruil voor de overdracht van deze rechten is de producent een billijke vergoeding verschuldigd aan de makers en uitvoerende kunstenaars voor iedere exploitatie van het werk.

Vermoeden van overdracht vs. overdracht aan de cbo's

Ten aanzien van dit vermoeden van overdracht neemt de wetgever eigenlijk twee

Wanneer een exploitant het werk niet langer exploiteert biedt het wetsvoorstel de maker de mogelijkheid om zijn overeenkomst met de exploitant te ontbinden

standpunten in. Aan de ene kant zegt de wetgever dat de maker of uitvoerende kunstenaar de mogelijkheid behoudt zijn rechten aan een collectieve beheersorganisatie (cbo) over te dragen. Aan de andere kant merkt de wetgever ook op dat het wenselijk zou zijn dat de voor de exploitatie van een film benodigde rechten bij de filmproducent komen te liggen. De wetgever zegt hier verder nog over dat de cbo's, zowel in de audio als audiovisuele sector, voor het einde van 2012 één loket gerealiseerd moeten hebben waar gebruikers voor licenties terecht kunnen.

Het is positief dat de wetgever erkent dat er een mogelijkheid bestaat om de rechten ook aan de collectieve beheersorganisaties over te dragen. Een rechtencollectief is immers beter in staat om bij eindexploitanten daadwerkelijk een proportioneel aandeel in de exploitatieopbrengsten te incasseren. In de praktijk vinden namelijk nog steeds op grote schaal dubbele overdrachten plaats, doordat producenten de overdracht aan cbo's niet altijd erkennen.

Recht op een billijke vergoeding

Het uitgangspunt is dat alle makers en uitvoerende kunstenaars recht hebben op een billijke vergoeding bij de overdracht van hun exploitatierechten. Dat is in de huidige wet ook al geregeld, dus op dat punt vindt weinig verandering plaats. Onduidelijk is echter of deze vergoeding kan worden afgekocht. Bij het eerder besproken recht op een billijke vergoeding (dat geldt voor alle sectoren) merkt de wetgever op dat deze ook 'nihil, in natura of inbegrepen in het honorarium kan zijn'.

Recht op een proportionele vergoeding bij wezenlijke bijdrage

Nieuw is dat er een recht wordt geïntrodu-

ceerd op een aanvullende proportionele vergoeding voor hoofdmakers (dat zijn scenaristen en regisseurs) en alle andere makers die een 'wezenlijke bijdrage van scheppend karakter' leveren. Dit betreft een open norm, die in de praktijk zal moeten worden ingevuld. De wetgever geeft echter weinig aanknopingspunten op basis waarvan de wezenlijke bijdrage kan worden vastgesteld. Daarnaast geldt deze norm ook voor uitvoerende kunstenaars. Volgens de Wet op naburige rechten 'scheppen' uitvoerende kunstenaars niet, maar 'voeren een auteursrechtelijk beschermd werk uit'. Kan de toets voor makers en uitvoerende kunstenaars dan wel hetzelfde zijn? De regering licht toe dat hoofdrolspelers in ieder geval een wezenlijke bijdrage leveren, maar een 'ondergeschikte bijrol' niet. Hiertussen zit echter een enorm grijs gebied.

De moeilijkheid zit hem verder in het feit dat een filmwerk een verzamelwerk betreft, waarbij alle individuele bijdragen één geheel vormen. De individuele bijdrage kan niet

worden losgekoppeld van het filmwerk. Het lijkt daardoor lastig te beoordelen of er wel of niet sprake is van een wezenlijke bijdrage.

Vaststelling proportionele vergoeding

De wetgever merkt op dat de billijke proportionele vergoeding niet in één keer kan worden afgekocht. Het blijft echter onduidelijk hoe deze vergoeding zal moeten worden vastgesteld. Dient de vergoeding proportioneel te zijn aan de opbrengsten die de producent ontvangt uit alle vormen van exploitatie? En betreffen dat dan de netto of bruto inkomsten? De wetgever houdt bijvoorbeeld ook de mogelijkheid open dat het honorarium als voorschot zou kunnen dienen op de betaling van de billijke proportionele vergoeding.

Derdenwerking

Indien de producent de exploitatiebevoegdheid heeft overgedragen aan een derde, dan kan de maker zijn billijke proportionele vergoeding ook van de derde vorderen. Deze zogenaamde 'derdenwerking' lijkt niet van toepassing te zijn wanneer een producent toestemming voor gebruik geeft via een licentie in plaats van via rechtenoverdracht. Dit is van groot belang, nu in de praktijk blijkt dat producenten exploitatiebevoegdheden vaak niet overdragen, maar alleen in licentie geven aan derden (zoals bioscoopexploitanten, omroepen en video on demand-aanbieders). Om de derdenwerking meer effect te geven, zou het daarom ook van toepassing moeten worden verklaard op licenties.

Conclusie

Het wetsvoorstel roept op verschillende onderdelen nog vele vragen op, ook op

Het uitgangspunt is dat alle makers en uitvoerende kunstenaars recht hebben op een billijke vergoeding bij de overdracht van hun exploitatierechten

het punt van de effectiviteit van de voorstellen. Het is dus onzeker of met het huidige wetsvoorstel de positie van de uitvoerende kunstenaar daadwerkelijk verbetert. Dit geldt met name voor de positie van acteurs, zoals al blijkt uit het beschreven voorstel over het filmrecht. NORMA zal ook, in samenwerking met PAM, de komende tijd actief lobby voeren. Geprobeerd zal

worden om duidelijkheid te krijgen over de termen uit het wetsvoorstel en ook toe te werken naar een aantal wijzigingen, dat dan de vorm van een amendement zou moeten krijgen. Bij het filmrecht wordt bovendien het actuele probleem, waarbij een acteur vaak moet 'kiezen' tussen een rechtenoverdracht aan een cbo of een producent, nog steeds niet

opgelost. De voorkeur gaat uit naar een eenduidig regime waarbij iedere uitvoerende kunstenaar en maker altijd recht heeft op een passende vergoeding, zonder dat de exploitatiemogelijkheden van een producent worden beperkt. Het collectief beheer zou dan een belangrijke rol kunnen spelen bij het innen en verdelen van die vergoeding. 🟡

Wereldwijd verdrag voor bescherming audiovisuele uitvoeringen

Op maandag 26 juni 2012 werd op de diplomatieke conferentie van The World Intellectual Property Organization (WIPO) een nieuw verdrag voor audiovisuele uitvoerende kunstenaars gesloten. Een historisch moment, omdat hiermee eindelijk de achterstand in bescherming werd weggevoerd voor acteurs en andere uitvoerende kunstenaars die

werken in de film- of televisiesector. Uitvoerende kunstenaars die werkzaam zijn in de muziekbranche verkregen immers al vanaf 1996 bescherming via het internationaal verdrag WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT).

De diplomatieke conferentie in Beijing startte in juni en werd bezocht door vertegenwoordigers van 156 lidstaten en diverse belangen- en koepelorganisaties, waaronder FIA, FIM en AEPO ARTIS. Bij de opening deden acteurs over de hele wereld een oproep voor de adoptie van het verdrag. Onder andere Meryl Streep en Antonio Banderas lieten van zich horen.

In 2000 had WIPO ook al een speciale diplomatieke conferentie georganiseerd over een concept-verdragstekst, maar uiteindelijk zijn die gesprekken stukgelopen op het artikel betreffende de overdracht en de uitoefening van rechten bij filmwerken. Nu, twaalf jaar later, werd uiteindelijk toch over-

eenstemming bereikt over een nieuwe tekst.

Het verdrag voorziet in bescherming van de rechten en vergoedingsaanspraken van uitvoerende kunstenaars die meewerken aan audiovisuele producties voor het gebruik van de prestaties, zoals voor de vastlegging van hun prestatie, uitzending en on demand terbeschikkingstelling. Het verdrag zal in werking treden op het moment dat 30 lidstaten van WIPO het verdrag hebben goedgekeurd. Onze wetgeving voldoet al aan de bepalingen van dit verdrag, dus voor Nederland zal er weinig veranderen.

Status onderhandelingen met producenten, omroepen en distributeurs (in RODAP)

Sinds december 2010 praat NORMA, samen met haar zusterorganisaties, met de vertegenwoordigers van Nederlandse producenten, omroepen en distributeurs, die zijn verenigd in RODAP. Het doel van RODAP is het sluiten van collectieve regelingen voor het gebruik van auteurs- en nabuurrechtelijk beschermd werk. Het sluiten van deze regeling zou de efficiency moeten bevorderen en mogelijk leiden tot één loket voor licentieverlening.

RODAP is op 16 april 2012 formeel opgericht naar aanleiding van de digitalisering in de audiovisuele industrie. Door deze digitalisering wordt steeds vaker gebruik gemaakt van steeds meer verschillende platforms om audiovisueel aanbod voor consumenten toegankelijk te maken. Te denken valt aan het gebruik van mobiele telefoons en tablets en het ontstaan van nieuwe gebruiksvormen zoals Uitzending gemist. Dit heeft geleid tot juridische knelpunten. De doelstelling van RODAP is daarom om vanuit een economisch perspectief te komen tot een collectieve regeling met het 'collectief' bestaande uit Buma, Sena, Pictoright en de rechtenorganisaties verenigd in PAM (NORMA, Lira en VEVAM). De collectieve beheersorganisaties voor Nederlandse en buitenlandse producenten (Agicoa en Sekam) besloten geen deel (meer) uit te maken van het collectief.

Hoewel het model sympathiek klinkt, is het uitgangspunt van RODAP ook dat ze niet méér willen betalen dan er nu aan rechtenvergoedingen wordt betaald. Dit uitgangspunt staat haaks op het gegeven dat er nu juist voor veel exploitaties niets wordt betaald. NORMA ontvangt bijvoorbeeld namens haar aangeslotenen nog steeds geen vergoeding voor kabeluitzending. Verder worden er voor nieuwe exploitatievormen, zoals Uitzending Gemist en video on demand-diensten, voor een groot aantal makers en performers geen vergoeding betaald.

De onderhandelingen zijn nu in een vergevorderd stadium en in het najaar moet er duidelijkheid komen of er een regeling tot stand gaat komen.

Wie zitten in RODAP?

Distributeurs: NLKabel, namens haar aangesloten leden
KPN Nederland
Tele2 Nederland
Glashart Media

Omroepen: NPO, namens de publieke media-instellingen
RTL Nederland
SBS Broadcasting

Producenten: Stichting Onafhankelijke Producenten STOP, namens haar aangesloten leden, waaronder ook de leden van OTP en FPN

Wie zitten er in het collectief?

Auteursrechthebbenden: Buma (muziekcomponisten)
Lira (scenaristen)
VEVAM (regisseurs)
Pictoright (beeldmakers)

Naburig rechthebbenden: Sena
NORMA

Caro Emerald en Kees Prins winnaars Gouden Notekrakers 2012

Op maandag 27 augustus jl. zijn in een sfeervol Paradiso in Amsterdam de Gouden Notekrakers 2012 uitgereikt aan zangeres Caro Emerald en acteur Kees Prins. Met de Gouden Notekraker eren acteurs en musici elkaar voor de meest opvallende artistieke prestaties van het afgelopen seizoen.

Tekst: Marjan Feiken Beeld: Jan Willem de Blok en Dinand van der Wal

Caro Emerald met Joost Karhof Foto: Jan Willem de Blok

Markus Bos (directeur Sena) verwelkomde iedereen namens NORMA en Sena en gaf de microfoon aan de presentator van de avond, Joost Karhof. Karhof heette iedereen welkom namens de NTR en na een korte inleiding over de Gouden Notekraker was het tijd voor het voorprogramma: de band Lefties Soul Connection speelden twee swingende nummers om de zaal op te warmen.

Genomineerden 2012

Na de introductie van alle genomineerden van de Gouden Notekraker 2012 betrad

Glennis Grace als eerste het podium en bracht twee van haar nummers ten gehore. Grace is genomineerd omdat zij een meer dan begenadigd zangeres is met een ongehoorlijk passievolle stem. Grace is ook een doorzetter die in een voor haar nieuwe stijl een koninginplek binnen het Nederlands-talige muziekspectrum verworven heeft.

Toen was het tijd voor de eerste genomineerde in de categorie Televisie: Kees Prins. Van hem werd een compilatie getoond en Karhof sprak met Prins o.a. over zijn liefde

voor André Hazes. Prins werd genomineerd vanwege zijn rol in de serie "Overspel" (VARA). Met overtuigend gemak toont hij hiermee weer een ander deel van zijn persoonlijkheid in een rol die blijvend intrigeert.

Ondertussen stond Caro Emerald al klaar op het podium om haar performance te geven. Met haar 'nieuwe' sound – de door de producenten Schreurs en Van Wieringen gecreëerde licht elektronische mix van aanstekelijke (retro) ballroom jazz, filmische tango's, groovende jazz en aanstekelijke

Kees Prins krijgt de Gouden Notekraker uitgereikt door Fedrik de Groot Foto: Jan Willem de Blok

Caro Emerald Foto: Dinand van der Wal

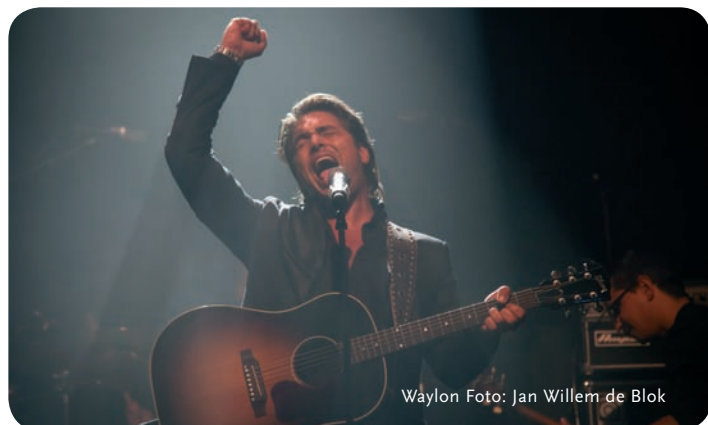
Sigrid ten Napel Foto: Jan Willem de Blok

Glennis Grace Foto: Jan Willem de Blok

Kees Prins Foto: Dinand van der Wal

Waylon Foto: Jan Willem de Blok

Peter Blok Foto: Dinand van der Wal

Waylon en Glennis Grace Foto: Jan Willem de Blok

mambo's – heeft Emerald Nederland, volgens de nominatiecommissie van de Gouden Notekraker, weer op de wereldwijde popkaart gezet.

Peter Blok stapte daarna in het van hem gemaakte filmpje op de fiets en nam ons mee door Amsterdam. Vervolgens werd ook van hem een compilatie getoond. Blok is genomineerd voor zijn rol in “Lijn 32” (KRO/NCRV), maar met name voor zijn bijzondere prestatie in “In Therapie” (NCRV). Hij geeft in die rol oprechte aandacht aan zijn cliënten en wordt via deze weg de therapeut die we allemaal voor onszelf zouden wensen.

Waylon mocht als laatste in de categorie muziek het podium betreden en gaf samen met zijn muzikanten en zangeressen een spetterend optreden. Waylon werd genomineerd omdat hij volgens de commissie uitblinkt in vocale intensiteit en overrompelen-de optredens. Daarnaast schrijft hij deels

zijn eigen songs en hoewel in zijn muziek inspiratiebronnen te herkennen zijn, is niet retro-nostalgie de kernwaarde, maar geloofwaardigheid en authenticiteit.

Als laatste van de genomineerden deze avond was het de beurt aan Sigrid ten Napel. Joost Karhof stelde ook haar een aantal vragen en in haar filmpje zagen we Maastricht, de stad waar Ten Napel haar studie aan de Toneelacademie volgt. Ze nam ons mee naar voor haar bijzondere plekken en vertelde over dansen op tafel met Peter Blok. Ten Napel werd genomineerd voor haar rollen in “Lijn 32” (KRO/NCRV) en “Overspel” (VARA). Zij heeft nu al het grote

UITZENDING

De televisieregistratie van de NTR was op zondag 2 september om 23.30 uur te zien op Nederland 2 en is via uitzending gemist terug te kijken.

vermogen haar rollen te kleuren met wilskracht en charmante kwetsbaarheid.

Vlak voor het belangrijkste moment van de avond, brachten Waylon en Grace een bijzonder duet ten gehore. Ze vertolkten samen het nummer ‘It’s A Man’s World’.

Prijsuitreiking

Voordat echt overgegaan werd naar de prijsuitreiking, legde Erwin Angad-Gaur nog eens kort uit waar NORMA en Sena voor staan en vertelde hij over de oorsprong van de Gouden Notekraker.

Toen brak toch het moment aan waarop iedereen wachtte; de bekendmaking van de winnaars. Fredrik de Groot maakte de winnaar in de categorie televisie bekend: Kees Prins. Prins gaf in zijn dankwoord aan dat hij wel iedereen zou kunnen bedanken, maar dat er eigenlijk maar één persoon is die hij hoeft te bedanken: zijn vrouw.

Koert Ligtermoet mocht tot slot de winnaar in de categorie muziek bekend maken: Caro Emerald. Emerald gaf aan dat ze het spannend vond om voor haar collega's op te treden en dat ze deze prijs heel erg waardeert. Emerald bedankte dan ook met name iedereen die op haar gestemd heeft.

Terwijl de champagne werd ontkurkt, betrad de Lefties Soul Connection weer het podium en kon iedereen de avond op de dansvloer afsluiten.

Wij kijken terug op een mooie avond, met bijzondere optredens. Een speciale prijs als de Gouden Notekraker, die je door je collega's gegund wordt, is uniek en we kijken dan ook alweer uit naar de volgende editie. 🍷

Update kabelprocedure

Na de uitspraak in de kabelprocedure in april van dit jaar, waarover in het vorige NORMA Nieuws uitgebreid is geschreven, neemt NORMA verdere stappen om te zorgen dat distributeurs een billijke vergoeding betalen voor de muziek en films die zij doorgeven. Wat heeft NORMA gedaan na de uitspraak en wat staat ons nog te wachten?

Tekst: Marco Caspers

Hoe zat het ook alweer?

Artikel 14a van de Wet op de naburige rechten (WNR) regelt dat de toestemming voor 'heruitzending' via de kabel collectief geregeld moet worden. Voorheen verzorgden de omroepen een eerste uitzending via de ether, waarbij dezelfde signalen vervolgens werden doorgegeven via de kabel. Deze doorgifte via de kabel werd als een heruitzending aangemerkt. Aangezien de omroepen tegenwoordig alleen maar via een gesloten verbinding hun signaal aan de kabelmaatschappijen leveren, is er volgens het Hof geen sprake meer van een eerste uitzending door de omroepen, maar van een eerste uitzending door de kabelmaatschappijen. De (tweede) heruitzending zou daardoor wegvallen.

Verdere gerechtelijke procedures; schadestaat en cassatie

Op één punt gaf het Hof NORMA gelijk: vóór 11 december 2006

zonden de omroepen zelf ook in de ether uit en gebruikten de kabels dit signaal om verder door te geven. Daarom is er volgens het Hof vóór 11 december 2006 wel sprake van heruitzenden en dient NORMA een schadevergoeding te ontvangen voor haar aangesloten. NORMA heeft hier namelijk nooit toestemming voor gegeven. Om die reden start NORMA een zogenoemde schade-staatprocedure. Hierin zal de exacte schade die aan NORMA vergoed moet worden, moeten worden vastgesteld.

Daarnaast is NORMA het inhoudelijk niet eens met het arrest van het Hof en heeft besloten in cassatie te gaan bij de Hoge Raad, de allerhoogste gerechtelijke instantie. Het zal echter nog enige tijd duren voordat de Hoge Raad zich hierover zal uitlaten.

'Heruitzenden'

Voor de doorgifte van televisiekanalen kent de Nederlandse markt meer partijen dan die in de procedure van NORMA betrokken waren. NORMA is daarom een onderzoek gestart naar kabels en andere distributeurs die nog wel op de oude manier 'heruitzenden'. Er zijn namelijk kleinere partijen die hun televisiesignalen niet rechtstreeks bij de omroepen vandaan halen, maar hiervoor wel een publiek toegankelijk signaal gebruiken.

Andere partijen

Op de Nederlandse markt zijn daarnaast ook partijen die niet heruitzenden in de zin van de wet, maar wel aanvullende toestemming nodig hebben van NORMA. NORMA heeft deze partijen aangeschreven om alsnog toestemming te verlenen voor de doorgifte van televisieprogramma's in ruil voor een redelijke vergoeding voor bij NORMA aangesloten uitvoerende kunstenaars. 📺

Save the date: Kerstborrel 2012

De zomer is nog in volle gang, maar bij NORMA denken we al aan onze jaarlijkse kerstborrel. Uiteraard ontvangt u later dit jaar de uitnodiging, maar de datum kunt u alvast in uw agenda noteren.

NORMA sluit op maandag 17 december het jaar 2012 af met een borrel voor haar aangesloten, bestuursleden en medewerkers. Een feestelijke bijeenkomst met hapjes, drankjes en livemuziek!

Wanneer:
maandag 17 december 2012

Hoe laat:
17.00 tot 20.00 uur

Waar:
Kantoor NORMA,
Louise Wentstraat 186, Amsterdam

Schema betalingen 2012

Thuiskopie Video	Planning
Uitbetaling 2009, 2010	2e kwartaal 2012 (uitgevoerd)
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012
Thuiskopie Audio	Planning
Thuiskopie Audio Live	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Hoorspelen 2011	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Orkesten 2011	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Thuiskopie Interactief	Planning
Uitbetaling 2009, 2010	2e kwartaal 2012 (uitgevoerd)
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012
Leenrecht Video	Planning
Uitbetaling 2009, 2010	2e kwartaal 2012 (uitgevoerd)
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012
Leenrecht Multimedia	Planning
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012
Leenrecht Audio	Planning
Uitbetaling 2009 & 2010	2e kwartaal 2012 (uitgevoerd)
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012
Achtergrond Muziek	Planning
Uitbetaling 2009 & 2010	2e kwartaal 2012 (uitgevoerd)
Uitbetaling 2009	4e kwartaal 2012 (afsluitend)
Uitbetaling 2010 & 2011	4e kwartaal 2012

De vermelde betalingsdata zijn prognoses. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de betalingen wordt NORMA's verdeelsysteem VUIK gehanteerd.

Naam
 Straat en huisnummer
 Postcode en plaats
 Geboortedatum
 Geboorteplaats
 Telefoon
 E-mail
 Bank-/girorekening

Ik ben uitvoerend kunstenaar, te weten:

☐ acteur

☐ poppenspeler

☐ variété-/circusartiest

☐ muzikant

☐ (ballet) danser

☐ cabaretier

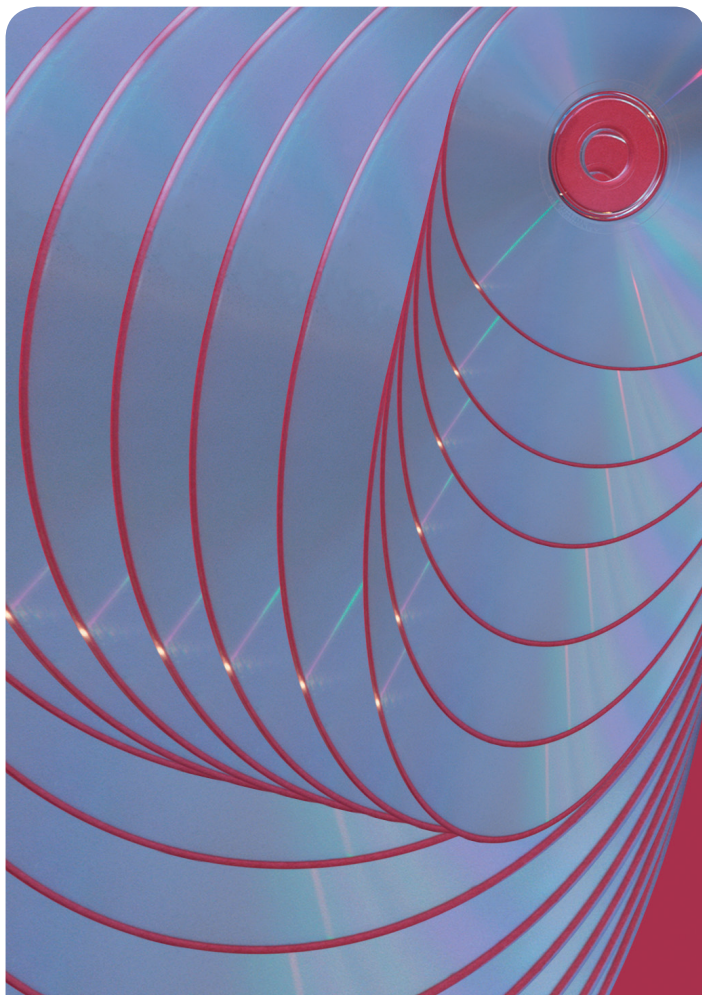
☐ anders:

ja, ik meld mij aan bij NORMA om een exploitatieovereenkomst af te sluiten en daarmee eventueel voor een vergoeding in aanmerking te komen. Aan het sluiten van deze overeenkomst zijn geen kosten verbonden.

Postzegel niet nodig

naburige rechten musici en acteurs

NORMA
Antwoordnummer 9026
1000 VT Amsterdam

NORMA verdeelt geld onder de daarop recht hebbende uitvoerend kunstenaars op basis van de Wet op de Naburige Rechten van 1993. Het betreft geld geïncasseerd op basis van Thuiskopierecht, Leen- en Verhuurrecht en Kabelrecht. Daarnaast stelt NORMA zich ten doel de belangen van de uitvoerende kunstenaars bij de collectieve exploitatie van hun rechten te vertegenwoordigen.

Als uw collega nog niet is aangesloten

Het kan zijn dat u wel aangesloten bent bij NORMA, maar uw collega nog niet. Als dat het geval is, geef hem/haar dan deze bon voor kostenloze aanmelding bij NORMA.

